

Justis- og beredskapsdepartementet
PB 8005 Dep
0030 Oslo

Hvalstad, 17.01 2023

Vedrørende forbud mot halvautomatiske rifler med størst skadepotensiale

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) har siden ny våpenlov ble vedtatt i 2018 vært innforstått med at enkelte halvautomatiske jaktrifler etter ny lov vil bli vurdert til å være av «militær eller polisiær konstruksjon», og med det anses som våpen med særlig stort skadepotensiale. Hvilke våpen som var ment å omfattes av denne bestemmelsen i Våpenloven §5 andre ledd nr.3, har basert på lovens forarbeider, Stortingets behandling av loven, samt selve lovteksten, fremstått som rimelig klart. I praksis ville det etter vår oppfatning omfatte om lag halvparten av de halvautomatiske riflene som var godkjent til jakt, jf. tidligere «forskrift om forbudte skytevåpen og godkjente halvautomatiske skytevåpen». Vår oppfatning av hvilke våpen som ville omfattes av § 5 andre ledd nr.3, og dermed måtte avhendes i løpet av tre år (jf. våpenloven § 43), samsvarer i hovedsak med Politidirektoratet sin liste fra 2018 over hvilke riflemodeller som antatt ville bli forbudt og gjenstand for avhending i medhold av nevnte bestemmelser.

Våpen som ikke oppfyller kriteriene for godkjente halvautomatiske jaktvåpen i våpenforskriften § 4-1, omfatter våpen som forbyes i medhold av våpenloven § 5 andre ledd nr.3, men også en rekke andre 100 % sivile konstruksjoner som etter vår vurdering ikke er i nærheten av å kunne kategoriseres etter § 5 andre ledd nr.3.

Det kom som en stor overraskelse at Politidirektoratet (POD) i sitt rundskriv vurderer samtlige våpen som ikke fyller alle kravene i våpenforskriften § 4-1 til å være «våpen med størst skadepotensiale»/ha egenskaper tilsvarende stridsvåpen jf. våpenloven § 5 andre ledd nr. 3. Spesielt stiller vi spørsmålsteget ved opplistingen av hele 52 salongriflemodeller beregnet på jakt (våpen med kanttenningspatroner, i hovedsak kal. .22lr) som angivelig skal være å regne som tilsvarende «stridsvåpen». NJFF mener det ikke er grunnlag i loven for å trekke den slutningen POD har gjort i dette tilfellet. Uansett mener vi det aldri har vært intensjonen at jaktgodkjente salongrifler skulle regnes å omfattes av det «tilbakevirkende» forbudet som omhandler halvautomatiske rifler med størst skadepotensiale.

NJFF anmoder JD om at «innkrevingslista» som er sirkulert av POD settes i bero, og at departementet påser at kun våpen som faktisk og juridisk omfattes av § 5 andre ledd nr. 3 inngår i våpen som må avhendes jf. våpenloven § 43.

Forslag til håndtering av halvautomatiske jaktrifler i tråd med lovens intensjon

NJFF mener bestemt at det ikke er grunnlag for å praktisere at jaktvåpen som ikke oppfyller kriterium 1 i våpenforskriften § 4-1, automatisk er å regne som forbudt etter våpenloven § 5 andre ledd nr. 3. (som må avhendes innen juni 2024).

Loven mener vi er relativt klar, og vi mener også at forskriftshjemlene i loven er tilstrekkelige til å kunne praktisere loven etter intensjonen med ny regulering av halvautomatiske jaktrifler. Det synes imidlertid å være noen svakheter i forskriften som vanskeliggjør en god og riktig praktisering iht. loven. Hvis forskriften ikke er god nok til å etablere praksis slik den er ment å være, må det løses med nye bestemmelser – og det mener vi er det riktige å gjøre i dette tilfellet.

Primært mener vi våpenforskriften § 4-1 burde hatt et særskilt kriterium vedr. magasiner for rifler med kanttenningspatroner*. Eksempelvis at kriterium 1* formuleres:

1*. *frå fabrikk er levert med våpenmagasin med patronkapasitet på inntil 10,*

Dersom forskriften ikke endres, mener vi det må settes en annen terskel enn det POD anfører i rundskrivet, for hva som er å regne som «lett tilgjengelige høykapasitetsmagasiner» for rifler med kanttenningspatroner (.22lr), enn for grovkalibrede rifler.

Ved tidligere innstramminger i lovverket har det vært praksis at allerede lovlige ervervede gjenstander kan beholdes av nåværende eier. Uavhengig av forslag til forskriftsendring/ulik terskel for å vurdere tilgjengelighet av høykapasitets magasiner, mener vi at mange våpenmodeller som vil bli forbudt i medhold av våpenforskriften § 4-1, uansett ikke faller inn under kategoriseringen i våpenloven § 5 andre ledd nr. 3, og som derfor ikke kan kreves avhendet jfr. § 43. (med Politidirektoratets nåværende tolkning av hvilke våpen som ikke lenger kan erverves til jakt, vil dette gjelde nesten samtlige salongrifler, mao. opp mot 30 000 våpen.)

Håndtering av halvautomatiske (i hovedsak salongrifler) som allerede er i lovlig eie av jegere, men som forbyes i forskriften § 4-1, men faller utenfor § 5 andre ledd nr. 3 i loven, bør løses med en overgangsregel i våpenforskriften.

Forslag til ny overgangsregel i våpenforskriften:

«Tidligere jaktgodkjente halvautomatiske rifler, ervervet før 1.juni 2021, som ikke fyller vilkårene for erverv til jakt i våpenforskriften § 4-1, men som likevel ikke er av militær eller polisiær konstruksjon og forbudt jfr. våpenloven § 5 andre ledd nr.3, er fortsatt tillatt å eie og inneha.»

Endringene som foreslås vil medføre at forskrift (og praksis) i betydelig større grad vil være i tråd med både lovens bokstav og intensjon – og ikke minst samsvare med jegernes rettsopfatning.

Vi vil i de etterfølgende avsnittene redegjøre nærmere for hvorfor vi mener rundskrivet fra POD er basert på feil forståelse av våpenloven, og hvilke våpenmodeller som loven har til intensjon å kategorisere som våpen med størst skadepotensiale.

Bakgrunn for forbudet mot halvautomatiske rifler med størst skadepotensiale

I ny våpenlov ble det vedtatt strengere regler for enkelte typer skytevåpen. Helt konkret skulle lovendringene sørge for at halvautomatiske rifler med stort skadepotensiale ikke skulle kunne erverves eller innehas til jakt, noe som innledningsvis i lovproposisjonen beskrives som:

Desse skjerpingane gjeld først og fremst kva våpentypar som skal kunne ervervast, då det er føreslått å lovfeste eit forbod mot å erverve eller å ha halvautomatiske rifler med størst skadepotensiale. Det vil seie halvautomatiske rifler som opphavleg er konstruert for heilautomatisk funksjon eller for militære eller politiet.

I den grad jaktrifler ble vurdert å kunne kategoriseres som opprinnelig konstruert for militæret og politiet jf. § 5 andre ledd nr. 3, trer forbudet i kraft tre år etter ikraftsetting av loven (jf. overgangsregel i § 43). Forskriftshjemmel vedr. overgangsregler for våpen som evt. blir forbudt i medhold av § 3 andre ledd nr. 5, er gitt i § 43.

Våpenloven

§ 5. Løyve med vidare for skytevåpen

Den som vil erverve eller ha skytevåpen, må ha løyve frå politiet. Den som vil avhende skytevåpen, må trygge at den som ervervar skytevåpenet, har løyve frå politiet til å kunne erverve gjenstanden.

Utanom dei tilfella som er nemnde i §§ 10, 12 eller 13, kan ikkje politiet gje løyve til å erverve, ha, tilverke, importere eller omsette følgjande skytevåpen:

- 1. heilautomatiske skytevåpen,*
- 2. skytevåpen som er kamouflerte som annan gjenstand,*
- 3. halvautomatiske rifler som opphavleg er konstruerte for heilautomatisk funksjon eller for militæret eller politiet,*
- 4. skytevåpen som vanlegvis vert bruka som krigsvåpen,*
- 5. andre skytevåpen enn dei som er nemnde i nummer 1 til 4, som saknar ein lovleg bruk, eller som har særskilt farlege eigenskapar.*

Kongen gjev forskrift om kva skytevåpen som ikkje er tillatne etter andre ledd nr. 5, unntak frå løyveplikta etter første ledd samt registreringsplikt for skytevåpen som er unnateke frå løyveplikta.

§ 43 Overgangsreglar

Forbodet mot å ha halvautomatiske rifler etter § 5 andre ledd nr. 3 trer i kraft tre år etter ikraftsetjinga av denne lova.

Kongen kan gje nærare overgangsreglar.

I tillegg til forbud mot skytevåpen som nevnt, hjemler loven et forbud mot nærmere bestemte våpendeler som kan gi et skytevåpen særskilt farlig egenskaper. Helt konkret betyr det bl.a. et krav om løyve for riflemagasiner med kapasitet over 10 patroner (jf. våpenforskriften § 2-5).

I departementets innledende, særskilte kommentarer om halvautomatiske rifler i pkt. 7.2.5 i prop.165L, s. 31-32, fremgår noen vesentlige vurderinger knyttet til hva som skal regnes som rifler med stort skadepotensiale, som f.eks.

«Som utvalet syner til i punkt 14.2 er det også store skilnader i skadepotensialet til dei ulike halvautomatiske riflene. Departementet tilrår difor ikkje noko generelt forbod mot halvautomatiske rifler, og meiner at avgrensinga av tillatne våpentypar bør skje ut frå andre kriteria enn om dei brukar lause magasin. Dei halvautomatiske rifler som har største skadepotensialet, er våpenmodellar som opphavleg er konstruert for militæret eller politiet, samt andre halvautomatiske våpen som opphavleg er konstruert for heilautomatisk funksjon»

«Vidare så er desse riflene som regel oppbygd slik at sivilproduserte modellar av denne våpentypen enkelt kan gjerast om til stridsvåpen, mellom anna fordi dei ofte er tilpassa bruk av militære standardmagasin med stor patronkapasitet. Misbruk av rifler som opphavleg er konstruert som stridsvåpen, vil difor ha større skadefølgjer enn ved misbruk av andre våpentypar»

Videre gjøres det i departementets merknader i prop.165L, s.81-82 nærmere rede for hvilke våpentyper som er ment å forbys i medhold av våpenloven § 5 andre ledd nr.3, og som vil omfattes av det «tilbakevirkende» forbudet mot å ha slike rifler jf. § 43.

Andre ledd nr. 3 innfører eit forbod mot halvautomatiske rifler som opphavleg er konstruert for militæret eller politiet. Denne regelen skil seg frå gjeldande våpenforskrift § 5 bokstav a ved at den også omfattar sivilproduserte halvautomatiske rifler som er produsert med ein militær eller polisier grunnkonstruksjon. Føremålet med regelen er å innskrenke tilkomsten til skytevåpen med stor eldkraft og tilhøyrande stort skadepotensiale. Dei halvautomatiske riflene med kapasitet til å halde ei høg skotttakt er i hovudsak utvikla til bruk for militære eller politiet, men er i mange høve bygd om eller vidareutvikla til bruk for sportsskyting eller jakt. Slike våpenmodellar kan ofte enkelt gjerast om til sitt opphavlege bruksområde. Dette fordi dei som regel er tilpassa bruk av militære standardmagasin med stor patronkapasitet og bruk av skjefte som sluttar om delar av pipa, slik at våpenet kan halde ei høg skotttakt trass i stor varmeutvikling. Halvautomatiske rifler som er sivilproduserte versjonar av opphavlege militære eller polisier konstruksjonar vil difor vere omfatta av forbodet, sjølv om dei sivilproduserte versjonane frå fabrikk berre vert produsert med halvautomatisk funksjon. Nokre halvautomatiske jaktvåpen har einsskilte konstruksjonsdetaljar som er kopiert frå militære våpenmodellar, som til dømes bruk av låserullar for låsing av sluttstykket. Slike mindre likskapar vil normalt ikkje vere tilstrekkeleg for å rekne våpenet som ein opphavleg militær eller polisier grunnkonstruksjon. Det sentrale momentet i vurderinga av om det aktuelle våpenet bygger på ein militær eller polisier grunnkonstruksjon, er om konstruksjonslikskapen gjer det enkelt å modifisere våpenet til eit stridsvåpen. Andre ledd nr. 3 lovfestar også forbodet i gjeldande forskrift 9. september 2011 nr. 930 § 4 og § 5 mot halvautomatiske rifler som er bygd om frå heilautomatisk til halvautomatisk funksjon. Det vert vidare lovfest som noko nytt eit forbod også mot andre halvautomatiske rifler som opphavleg er konstruert for heilautomatisk funksjon. Dette forbodet er meint å skulle femne om eventuelle våpenkonstruksjonar med tilsvarende skadepotensiale som skytevåpen konstruert for militære eller politiet, men som er konstruert for sivil bruk

Det er ikke satt noen kaliberbegrensning i nr. 3, noe som innebærer at f.eks. 22lr varianter av våpen med militær eller polisier opprinnelse eller konstruksjon omfattes av bestemmelsen. Eksempler på slike våpen kan være f.eks. AR-15 i kal. 22lr, og andre 22lr varianter av tidligere godkjente halvautomatiske rifler som kun var tillatt ervervet til sportsskyting.

Andre våpentyper enn de som er omtalt i § 5 andre ledd nr. 3 kan også forbys ervervet jf. nr. 4 i samme ledd, dersom de «saknar ein lovleg bruk eller har særskilt farlege eigenskapar». «Kva eigenskapar som gjev skytevåpen slike farlege eigenskapar må vurderast konkret, men forhold som kva kaliber våpenet er kamra i, pipelengde, totallengde og liknande vil vere relevant i samsvar med gjeldande reglar fastsett i forskrift 9. september 2011 nr. 930 om forbudte skytevåpen og godkjente halvautomatiske skytevåpen. Kva våpen som vert omfatta av forbodet vert fastsett i forskrift»

Av allerede lovlige ervervede våpen er det imidlertid kun våpen som omfattes av bestemmelsen i nr. 3 som blir forbudt å inneha tre år etter lovens ikrafttredelse.

Justiskomiteens kommentarer til lovforslaget

I forkant av Stortingets vedtak om ny våpenlov, ble saken grundig behandlet i Justiskomiteen. Ut ifra Stortingets behandling av ny våpenlov, og justiskomiteens

kommentarer til lovforslaget, mener vi det fremstår rimelig klart hvilke våpentyper som loven har til intensjon å forby. Vi nevner i den forbindelse noen av merknadene til lovforslaget (Innst. 146L (2017-2018)) fra en samlet Justiskomité.

«Komiteen viser til at det i ny våpenlov foreslås å lovfeste et generelt forbud mot å erverve og besitte halvautomatiske rifler som opprinnelig er konstruert for helautomatisk funksjon eller er ment for militæret og politiet. Det åpnes likevel på strenge vilkår for at sportsskyttere og andre aktive skyttere i for eksempel Norske Reserve Offiserers Forbund (NROF) kan få særskilt tillatelse til å erverve og ha slike våpen. Forbudet innebærer at enkelte våpentyper som i dag kan erverves på bakgrunn av avlagt jegerprøve, vil bli forbudt i fremtiden. Dette gjelder for eksempel Mini Ruger 14, som ble benyttet på Utøya 22. juli 2011.

«Komiteen finner grunn til å påpeke at forbudet ikke rammer halvautomatiske jaktrifler generelt, slik at disse fremdeles kan erverves og benyttes til jaktformål som forutsatt.»

Så langt NJFF har registrert har det i samtlige diskusjoner og prosesser som ledet fram til ny våpenlov, blitt lagt til grunn at forbudet mot enkelte halvautomatiske jaktrifler ville gjelde et antall av riflene som stod på tidligere «godkjenningsliste», dvs. rifler med sentertente patroner. (ingen rifler med kanttenningspatroner ble tatt inn på denne lista etter at kravet om forhåndsgodkjenning (fra 2009) også skulle gjelde salongrifler)

Det har videre vært antatt at dette i praksis ikke ville gjelde salongrifler tillatt ervervet til jakt jf. tidligere våpenlov. (Halvautomatisk rifle av «militær karakter» har hele tiden vært forbudt å bruke til jakt ihht. viltloven.) Eksempelvis .22lr varianter av de våpen som tidligere kun har vært godkjent til sportsskyting ville selvsagt omfattes av forbudet i ny våpenlov, men disse både har vært, og er fremdeles ikke tillatt ervervet til jakt.

Forskriftshjemmelen vedr. halvautomatiske rifler godkjent til jakt

I våpenloven §11 fjerde ledd ligger forskriftshjemmelen om godkjenning av halvautomatiske rifler til jakt.

Ved fastsettelse av hvilke halvautomatiske rifler som kan godkjennes ervervet til jakt, er det flere momenter som skal vektlegges, og i høringsutkastet til ny våpenforskrift peker departementet helt riktig på bl.a. momentene som er nevnt i pkt.7.2.5 i prop. 165L vedr.rifler med størst skadepotensiale, samt. pkt. 8.3.4 som drøfter jegernes behov for jaktvåpen. Med bakgrunn i at det i forskriften også er foreslått å kreve løyve for erverv av riflemagasiner med kapasitet høyere enn 10 skudd, er selvsagt også det et moment som må legges til grunn ved fastsettelse av hvilke våpen som skal være tillatt brukt på jakt. Krav til løyve for erverv av riflemagasiner med kapasitet over 10 patroner er ikke bare hjemlet i våpenloven, men også en implementering av bestemmelser i det europeiske våpendirektivet. (det er dog gjort unntak for magasiner til 22lr i våpendirektivet, så her avviker det norske lovverket med strengere bestemmelser)

Forskriftsbestemmelsen om tillatte halvautomatiske jaktrifler kan altså omfatte langt flere riflemodeller enn kun «halvautomatiske rifler med militær eller polisier konstruksjon» jf. våpenloven § 5 andre ledd nr.3. Det betyr at det vil være en del våpen som ikke kan erverves til jakt etter bestemmelsene i forskriften § 4-1 slik bestemmelsen er formulert i dag, men som etter vår vurdering likevel ikke skal omfattes av våpenloven §43.

§ 4-1. Halvautomatiske rifler til jakt

Politiet kan gje løyve til erverv og innehav av halvautomatiske riflemodellar som opphavleg er konstruerte for jaktbruk, og som:

1. frå fabrikk er produsert for bruk av våpenmagasin med patronkapasitet på inntil 10,
2. ikkje er tilverka med skjefte eller annan innretning som heilt eller delvis dekker oversida av pipa, og
3. ikkje er tilverka med pistolgrep som står att på våpenet når bakstokken takast av.

Eit løyve etter første ledd kan likevel berre gjevast for våpentypar som oppfyller krava til lovleg våpentype etter [§ 3-1](#) og [§ 3-2](#) i denne forskrifta og [våpenlova § 5](#) andre ledd.

Politidirektoratet kan gje førehandstilsegn om ein våpenmodell er tillaten etter første og andre ledd.

Våpen som ikke oppfyller flere av de tre kriteriene i våpenforskriften § 4-1 vil i hovedsak være våpen som er forbudt i medhold av våpenloven § 5 andre ledd nr.3. (våpen opprinnelig konstruert for militæret eller politiet el. tilsv.)

Våpen som kun er i strid med kriterium nr.1 kan imidlertid like gjerne være helt sivile våpen, inkludert rene jaktvåpenmodeller – deriblant salongrifler med kanttenningspatroner (22lr) i kalibre som må sies å ha begrenset skadepotensiale. (At kaliber er et sentralt moment ved vurdering av ildkraft og skadepotensiale, underbygges av flere drøftinger i forarbeidene til loven, deriblant mht. våpen (i særskilte kalibre) som evt. forbys ihht. våpenloven § 5 andre ledd nr. 5)

Det bestrides ikke at loven gir forskriftshjemmel til å sette kriterier for hvilke halvautomatiske rifler som kan erverves til jakt, men denne hjemmelen er basert på flere bestemmelser i loven, og betyr ikke nødvendigvis det samme som at alle våpen som har, eller potensielt kan utstyres med store magasiner, automatisk er å regne som «våpen med militær eller polisier konstruksjon/opprinnelse» med størst skadepotensiale - hvis de faktisk ikke har slike egenskaper, eller er basert på en slik konstruksjon. Slik loven er formulert, og i lys av lovens forarbeider, kan det etter vår vurdering forekomme (i særskilt grad for salongriflene) at det er våpen som ikke tillates til jakt etter forskriften, men som likevel ikke inngår blant våpen som er forbudt jf. § 5 andre ledd nr.3 i loven. (og § 43 gjelder som kjent kun våpen som er forbudt jf. § 5, andre ledd nr. 3)

Ett eksempel på et slikt våpen kan være Browning SA22, som er ei salongrifle (kaliber .22lr) konstruert for jakt, produsert siden 1914, og i tidligere versjoner utstyrt med et fast rørmagasin med kapasitet 11 patroner. Riktignok oppfyller den ikke kravet som settes for jaktvåpen i § 4-1 nr.1, og kan etter forskriften ikke erverves som jaktvåpen i dag, men den verken har, eller kan enkelt bygges om til å ha egenskapene som kreves for at den skal være omfattet av det «tilbakevirkende» forbudet i samsvar med våpenloven § 5 andre ledd nr. 3. (Det skal også nevnes at våpenet i senere år har blitt levert fra fabrikk med 10 skudds magasin, som tilsier at nyere eksemplarer av våpenet fyller alle dagens krav til jaktvåpen.)
https://en.wikipedia.org/wiki/Browning_22_Semi-Auto_rifle

Politidirektoratets rundskriv 2022/008

NJFF mener Politidirektoratet (POD) sin tolkning av våpenforskriften § 4-1 i rundskriv 2022/008 pkt. 3.1.2.3 er upresis, og at det legges opp til en praksis som går ut over det som er hjemlet i loven, jf. spesielt lovens § 5 andre ledd nr.3 og forarbeidene til den konkrete lovbestemmelsen.

I første avsnitt i pkt 3.1.2.3 på s. 29 angir POD:

«Våpenforskrifta § 4-1 første ledd angir hvilke halvautomatiske rifler som kan erverves til jakt. Villkårene for godkjenning er en presisering av forbudet mot halvautomatiske rifler som opprinnelig er konstruert for helautomatisk funksjon eller for militæret eller politiet»

Første punktum er ubestridt, men det er jf. beskrivelse i tidligere avsnitt ikke automatikk i at f.eks. muligheten for å bruke løse magasiner på mer enn 10 skudd, eller et fast rørmagasin på mer enn ti skudd medfører at våpenet er å regne som «*halvautomatisk rifle som opprinnelig er konstruert for helautomatisk funksjon eller for militæret eller politiet*», eller har konstruksjonslikhet med slike våpentyper.

I andre avsnitt finner vi:

«Politidirektoratet har i medhold av våpenforskrifta § 4-1 tredje ledd utarbeidet en liste over riflemodeller som er vurdert etter kriteriene angitt i rundskrivet. Det presiseres at listen ikke er uttømmende.»

Lista som er publisert omfatter i den versjonen NJFF har sett, 22 grovkalibrede modeller (tidligere godkjent som jaktvåpen) som POD mener ikke oppfyller kravene i § 4-1 i forskriften, og det oppgis hele 52 finkalibrede (.22lr) jaktvåpenmodeller som angis å ikke oppfylle kravene. Det angis videre at POD har vurdert at samtlige av disse er forbudt i medhold av våpenloven § 5 andre ledd nr.3.

NJFF vil bestride på sterkeste at alle våpen som er satt opp på lista til POD er våpen som jfr. loven og dens forarbeider er å regne som våpen som bygger på en militær eller polisiær grunnkonstruksjon, og som har konstruksjonslikhet som gjør det enkelt å modifisere våpenet til et stridsvåpen (jfr. departementets merknader til lovforslaget i prop 165L, s.82-83.)

I vurderingen av kriteriene i § 4-1 angis det videre at «*Halvautomatiske jaktrifler med magasinkapasitet på over 10 skudd, uavhengig av magasintype, kan ikke erverves.*», noe som ikke bestrides for våpen som erverves etter regelverket i ny lov og forskrift. (og det ville uansett være slik uavhengig av § 4-1, da riflemagasiner med mer enn ti skudd kapasitet etter andre bestemmelser i forskriften ikke vil kunne erverves til jaktformål.)

Deretter angis det på s. 30 i rundskrivet at:

«Forbudet rammer også halvautomatiske rifler som fra fabrikk leveres med patronkapasitet på inntil 10 patroner, men hvor det enkelt kan fremskaffes høykapasitetsmagasiner. Rifler som benytter seg av løse boksmagasiner må derfor underlegges en konkret vurdering basert på tilgjengeligheten av høykapasitetsmagasiner. Reguleringen skiller ikke mellom kalibre, og kalibre med randtenning som for eksempel .22 LR omfattes.»

Ettersom bestemmelsen i § 4-1 nr.1 angir at våpenet ikke skal være «produsert for» større magasiner enn 10 patroner, ser vi at tilgjengeligheten av høykapasitetsmagasiner kan være et moment. I forarbeidene til loven (Prop. 165L) er det da også trukket fram at det spesielt tenkes på f.eks. våpen som bruker militære standardmagasiner, men det er også understreket at løse magasiner i seg selv ikke er et kriterium for å kategorisere et våpen etter § 5 andre ledd nr 3.

I videre beskrivelse av vurderingen anfører POD:

«Kjennetegn på riflemodeller som benytter løse boksmagasiner som enkelt kan omgjøres til «stridsvåpen» vil derfor blant annet være:

- Riflemodeller som aksepterer militære standardmagasiner*
- Riflemodeller som det omsettes høykapasitetsmagasiner for (inkl. ettermarked)*
- Riflemodeller som det omsettes adaptere for bruk av høykapasitetsmagasiner for*

- Riflemodeller som er kompatible med høykapasitetsmagasiner produsert for andre rifle- eller våpenmodeller, f.eks. pistolmagasiner.

Finnes høykapasitetsmagasiner enkelt tilgjengelig for kjøp i butikk, herunder utenlandske nettbutikker, vil riflemodellen ikke kunne erverves. Det presiseres at det er den reelle tilgjengeligheten som er avgjørende, noe som innebærer at en også må se hen til et eventuelt ettermarked. Dette innebærer også at riflemodeller hvor det eksisterer vanskelig tilgjengelige høykapasitetsmagasiner ikke automatisk er forbudt i medhold av § 4-1.»

Her mener vi POD går betydelig lenger i sin tolkning enn det er hjemmel for i lovverket. At ei halvautomatisk jaktrifle som leveres med maksimalt 10 skudds magasin fra fabrikk ikke skal kunne erverves basert på at det eksisterer store magasiner (som er ulovlige å erverve) til modellen, er tvilsomt nok. At en hvilken som helst halvautomatisk riflemodell automatisk er å regne som enkel å omgjøre til «stridsvåpen» basert på at det noen steder i verden omsettes eller er tilgjengelig høykapasitetsmagasiner, mener vi er en urimelig slutning.

Vi stiller også spesielt spørsmål ved formuleringen «*Finnes høykapasitetsmagasiner enkelt tilgjengelig for kjøp i butikk, herunder utenlandske nettbutikker, vil riflemodellen ikke kunne erverves.*» Vi vil da påpeke at «enkel tilgjengelig» i dette tilfellet forutsetter at både selger og kjøper må begå lovbrudd, da slike magasiner ikke kan selges, og ei heller kjøpes uten løyve (som en da ikke vil kunne få til våpen godkjent for jaktformål). Det samme vil gjelde for POD sin presisering av at det er «*den reelle tilgjengeligheten som er avgjørende*». NJFF vil i den sammenheng påpeke at ihht. lov og forskrift, vil tilgjengelighet i form av omsetning av store riflemagasiner for de som følger lovverket i praksis være null, da de ikke kan omsettes lovlig. I vurderingen fra POD fremstår det langt på vei som at det antas at eiere av halvautomatiske jaktrifler vil forsøke å erverve store magasiner på ulovlig vis (og at noen vil begå lovbrudd ved å selge slike magasiner), dersom slike magasiner eksisterer.

Konsekvenser av ny og utvidet tolkning av ny våpenlov og forskrift

Det har som nevnt tidligere fremstått som rimelig klart hvilke halvautomatiske jaktrifler som vil rammes av bestemmelsene i våpenlovens § 5 andre ledd nr. 3, med den konsekvens at de må avhendes ihht. bestemmelsene i § 43.

Antallet jaktrifler som ville omfattes har vært estimert til «noen få tusen» rifler, og dette var estimatet som lå til grunn da Stortinget behandlet loven. Nøyaktig estimat har vist seg vanskelig å oppdrive, da kvaliteten i våpenregisteret ikke er god nok.

Ved å inkludere mer enn 80 prosent av de halvautomatiske salongriflene beregnet til jakt i dette forbudet (som sannsynligvis utgjør mer enn 90 prosent av denne våpentypen i antall), vil vi tro at det kan dreie seg om så mye som 30 000 salongrifler – eller mer. (Nøyaktig antall er neppe å oppdrive i våpenregisteret).

Uten klart grunnlag i loven eller dens forarbeider, og halvveis ut i overgangsperioden for avhending av halvautomatiske rifler med størst skadepotensiale, tidobles altså omfanget av våpen som omfattes.

NJFF er positive til at det er etablert en kompensasjonsordning for våpen som må avhendes, selv om kompensasjonen på kr.4000,- er snau i forhold til verdiene som skal innleveres. De midlene som er bevilget på statsbudsjettet ifb. med ordningen er i utgangspunktet ikke tilstrekkelig til å dekke kompensasjon for de våpen som tidligere har vært antatt omfattet (2-3000 våpen).

Med 30 000 + salongrifler som nå ønskes «tolket inn som potensielle stridsvåpen» med en «militær eller polisier grunnkonstruksjon», vil potensielt kompensasjonsbeløp komme opp i 100-millionersklassen. Gitt de mange utfordringer vi er kjent med i våpenforvaltninga, fremstår dette som en langt på vei ubegripelig ressurs- og kostnadsbruk for å komme halvautomatiske salongrifler beregnet for jakt til livs.

Salongriflene det er snakk om brukes på småviltjakt (pga. lav anslagsenergi er kaliber .22lr kun tillatt på vilt opp til hares størrelse, men ikke hare), og er ellers jegerenes viktigste verktøy for mengdetrening til jakta. Salongrifler, inklusive de halvautomatiske variantene, brukes også mye ved opplæring og i treningsøyemed av nye jegere. At det etter mer enn 10år med prosess knyttet til ny våpenlov, og halvannet år etter at loven trådte i kraft, kommer en overraskende ny tolkning av loven i et rundskriv, fremstår for jegerne som rammes helt uforståelig.

Vi forstår det videre slik at det legges opp til at jegerne selv må bli klar over at salongriflene de innehar vil bli forbudt, da våpenregisteret ikke har tilstrekkelig oversikt. Gitt omfanget og våpentypene det nå legges opp til å inkludere i det tilbakevirkende forbudet, vil NJFF anta at det er en stor mulighet for at mange ikke vil få med seg den vesentlige endringen som nå er presentert.

Oppsummering

NJFF mener bestemt at det ikke er grunnlag for å praktisere at jaktvåpen som ikke oppfyller kriterium 1 i våpenforskriften § 4-1, automatisk er å regne som forbudt etter våpenloven § 5 andre ledd nr. 3. (som må avhendes innen juni 2024)

Det fremstår som at POD ønsker å etablere en ordning som først og fremst gjør det enklest mulig å plassere et våpen i kategorien som må avhendes innen 1.juni 2024. Enkel praksis kan ikke forsvares når den ikke er riktig. Endret praktisering kan trekke det mer i retning av intensjonene i loven, men her mener vi det riktige vil være å legge til de nødvendige forskriftsbestemmelsene som mangler. Et moment som ble vektlagt i Våpenlovutvalgets arbeid, var klare lovbestemmelser, og rom for tilstrekkelig klare forskriftsbestemmelser slik at en skulle unngå materielle regler i rundskriv. Blant det som ble påpekt av utvalget var lister i rundskriv over godkjente halvautomatiske rifler (noe som ble endret til at disse listene ble fastsatt i forskrift høsten 2011). Nå er vi langt på vei tilbake til samme uønskede praksis som ny våpenlov hadde til formål å komme til livs, med uforutsigbare/dynamiske lister fra POD over forbudte våpen i rundskriv.

NJFF imøteser en videre dialog med departementet vedrørende praktisering av forbudet mot halvautomatiske jaktrifler med størst skadepotensiale.

Vennlig hilsen

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Eldar Berli
Generalsekretær

Vidar Nilsen
Fagrådgiver

